

เทศน์เช้า วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ธรรมะเกี่ยวกับชีวิต การเกิดนะ การเกิดของคน ถ้าเป็นเด็กอนุบาลเขาเล่นสนุกของเขา ชีวิตของเขาจะมีความสุขของเขา แต่เด็กบางคนเกิดมาทุกข์ยาก นี่เขาทุกข์ยาก เด็กเกิดมามัน ไม่ได้สมควรปรารถนามัน แต่เด็กเกิดมานะ เด็กถ้าบวชเรียนช้อนทองมาเขาจะมีความสุขของเขามาก เป็นวัยรุ่นนี่ก็เป็นวัยหนึ่ง วัยชราขึ้นมาลูกก็โอย นังก็โอย มันเจ็บมันปวดไปแล้ว

พูดถึงร่างกาย เห็นไหม การเกิดมาได้สถานะของมนุษย์มา สิทธิเสรีภาพความเป็นมนุษย์ หนึ่งอายุขัย ถ้าหนึ่งอายุขัย สภาพร่างกายมันเป็นแบบนั้นโดยธรรมชาติของมัน แต่หัวใจไม่เป็นนะ หัวใจไม่มีวันแก่ หัวใจจะแก่แต่ขนาดไหนร่างกายมันไปไม่ได้ แต่หัวใจมันก็ยังเหมือนเด็กๆ นั้นล่ะ แต่เด็กๆ มันไม่มีประสบการณ์ไง พอไม่มีประสบการณ์มันก็ไร้เดียงสาใช่ไหม? แต่เราเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมาเรามีประสบการณ์ของเรา มีมรรยาทของเรา มีวัฒนธรรมของเรา ถ้ามีวัฒนธรรมของเราเราก็คงเรามีความรู้ มีประสบการณ์

คุณะ คุณูปันถกสิ เวลาจูพันถก เวลาพี่ชายเป็นพระอรหันต์ นิมหาปันถกเอาพระจูพันถกมาบวช จูพันถกมาบวช พี่ชายเป็นพระอรหันต์นะ พยายามสั่งสอนขนาดไหนก็แล้วแต่ ท่องคาถาเดียวกันท่องอย่างไรก็ท่องไม่ได้ นี่ท่องคาถาเดียวกันก็ท่องไม่ได้ จนพี่ชายให้ไปสักๆ พอไปสักองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาดักอยู่ปากทาง ปากประตูเลย

“นี่จูพันถกจะไปไหน?”

“จะไปสัก เพราะพี่ชายไล่ให้ไปสัก”

พอไปสักนะ “เธอบวชเพื่อใคร? เธอบวชเพื่อใคร?”

“บวชเพื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

“เธอไม่ต้องสึกนะ เธอเอาผ้าขาวลูบหน้าว่า ผ้านี้ขาวหนอ ขาวหนอ”

พอลูบไปผ้ามันขาวไม่ได้หรอก เพราะมือของเรามันมีเหงื่อมีโคล มันมีความสกปรก มันก็ดำ มันก็เศร้าหมองไป พอเศร้าหมองไปมันเห็นแล้วมันเกิดไตรลักษณ์ไง มันเกิดความสังเวช มันสลัดทิ้งนะ เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาทันทีเลย พอเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา เวลาพระเจ้าคุยกันเรื่องนี้ ไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “เวลาพระจูฬปันถกเป็นพระอรหันต์นะ แต่ทำไมท่องคาถาเดียวท่องไม่ได้ คนที่ปัญญาน้อยอย่างนี้ทำไมมันสำเร็จเป็นพระอรหันต์ได้”

พวกเราไปดูที่เขาว่าปัญญาไง แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก แต่เดิมเขาเป็นกษัตริย์นะ เขามีปัญญามาก พอมีปัญญามากก็เที่ยวดูถูกเขา นี่กรรมมันเกิดไง ฉะนั้น สิ่งที่เราเห็น สิ่งที่เราเห็นนี่นะ เห็นผ้าขาวๆ มันเป็นกรรมฐาน มันเป็นกรรมฐานที่มันฝังใจมา เคยเป็นกษัตริย์แล้วไปตรวจพล ไปตรวจพลคือว่าตรวจพลสวนสนามจีรธมมา พอรธมมาฝุ่นมันกระจายไป เอาผ้าเช็ดหน้าเช็ดหน้าของตัวเอง แล้วมันเห็นแล้วมันฝังใจ มันสกปรก โอ๊ย ร่างกายมันสกปรกขนาดนี้ เชียวหรือ? ขนาดนี้เชียวหรือ? เห็นไหม มันฝังใจมา

ฉะนั้น เวลาว่าตัวมีปัญญามาก เพราะเป็นกษัตริย์ปกครองประชาชนไม่มีปัญญาได้อย่างไร? แล้วเคยเกิดเป็นพระ เกิดเป็นพระก็มีปัญญามาก มีปัญญามาก นี่พระองค์หนึ่งก็ท่องปาติโมกข์ แล้วท่องแล้วก็ตกๆ หล่นๆ ก็ไปหัวเราะเขา มันขำ พอมันขำขึ้นไป นี่กรรมอันนั้นกรรมอันนั้นมันฝังมา เวลาท่องคาถาเดียวท่องไม่ได้เลย นี่เราบอกว่าเกิดมาเรามีประสบการณ์ชีวิต เราว่ามีวัฒนธรรม ชีวิตเรามีปัญญาๆ ของเรา

นี่ปัญญาเวลาคนเกิดมา เห็นไหม เป็นนักปราชญ์ก็ได้ เวลาไปเกิดอีกชาติหนึ่งทำไมมันโง่งเงลาขนาดนั้นล่ะ? อันนั้นเพราะเวรเพราะกรรมของเขา แต่ถ้าเราจะสร้างปัญญาของเรา ในชาติปัจจุบันนี้เราจะโง่งเงลาขนาดไหน เราจะไม่มีปัญญาขนาดไหน เรากำหนดพุทโธ พุทโธ ว่าพุทโธ เป็นสมณะมันไม่มีปัญญา มีแต่คนเขาไปศึกษากัน ศึกษากันแล้วมีปัญญามาก ศึกษามากก็เป็นปัญญาทั้งนั้นแหละ ศึกษาแต่เรื่องข้างนอก มันไม่เข้าใจชีวิตของตัวเองหรอก มันไม่เข้าใจเรื่องสังขารในใจ มันไม่เข้าใจหรอก

คูลี ที่บอกว่าร่างกายนี้มันเสื่อมสภาพไปเป็นธรรมดา แต่จิตใจนี้มันไม่เคยเสื่อมสภาพ ใจนี้ไม่เคยตาย มันจะเวียนตายเวียนเกิดไป ถ้าใจเคยตาย ถ้าใจมันตายได้นะ วิมุตติสุข เวลาวิมุตติหลุดพ้นไปใครไปปรับสถานะนั้นล่ะ? มันไม่มีวันตาย มันไม่มีวันตายโดยกิเลสตัดหาความ

ทะยานอยากครอบงำ มันเวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะมันไม่มีวันตาย ไม่มีวันตายแต่มันเป็นวาระ วาระที่มันไปเสวยกรรม เห็นไหม เสวยกรรมเป็นจุพบันถก ท่องคาถาเดียวท่องไม่ได้ แล้วถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ขนาดพี่ชายเป็นพระอรหันต์นะ แต่พี่ชายเป็นพระอรหันต์ พี่ชายอนาคตังสญาณมันไม่ละเอียดลึกซึ่งเท่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ให้ไปสักเลย เวลาให้ไปสักเลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปดักอยู่เลย “เธอไปสักทำไม?” เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ถึงว่าสิ่งที่ทำมาขนาดไหน นี่ใครมีอำนาจวาสนามาอย่างไร แต่ขณะที่ถ้าไม่ได้เจอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เสียโอกาสนั้นไป แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ว่าคนนี้มีโอกาส แล้วถ้าไม่พบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เสียโอกาสไป มาดักरोเลยนะ นี่จะร้อยสัตว์ขนสัตว์ไว้

“เธอจะไปไหนล่ะ?”

“จะไปสัก พี่ชายให้ไปสัก”

“เธอไม่ต้องสักนะ เธอบวชเพื่อใคร?”

“บวชเพื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ได้บวชเพื่อพี่ชาย”

“ฉะนั้น เธอบวชเพื่อเราใช่ไหม? นี่ให้เอาผ้าขาวลูบ”

ลูบผ้าขาว ลูบๆ ไป นี่มันไปตรงกับจริตนิสัย นี่เป็นพระอรหันต์ขึ้นมา แล้วไม่ได้เป็นพระอรหันต์ธรรมดาด้วยนะ เห็นไหม คุณเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเขานิมนต์ไปฉันนิมนต์ไปฉันพี่ชายเป็นคนจัดไปฉัน บอกว่าพระมี ๕๐๐ องค์ อีกองค์ไม่ให้ไปเพราะไม่มีปัญญา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไปฉันนะ พอจะฉัน เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ผ้าลูบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้อยู่แล้ว ให้ไปตาม ไปถามบอกว่า

“ยังฉันไม่ได้ ปิดบาตรไว้ไม่ให้ฉัน”

“ทำไมถึงไม่ให้ฉัน”

“รอพระอีกองค์หนึ่ง แล้วพระอีกองค์อยู่อีกวัดให้ไปนิมนต์มา”

พอไปถึง นี้อยู่ในพระไตรปิฎก ไปถามองค์ไหนพระจูฬปันถกหมดเลย ว่าพระองค์เดียว มั่นเต็มวัด พอเต็มวัดคนไปนิมนต์ถึงงี้ นีให้มานิมนต์พระองค์เดียว แต่ทำไมพระมันเต็มวัดไปหมด ก็กลับมาหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกอีก บอกให้กลับไปใหม่ละ แล้วก็ไปถามว่า มานิมนต์พระจูฬปันถก แล้วถ้าองค์ไหนอ้าปากจับเลย พระจูฬปันถกเขาจะอ้างไปองค์โน้นองค์โน้นไง พออ้าปากก็จับเลย พอจับเลย ๕๕๕ องค์นั้นหายหมด เหลือจูฬปันถกองค์เดียว แล้วนิมนต์มางั้น

นี่ไม่ใช่เป็นพระอรหันต์ธรรมดา เวลาเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาแล้วยังมีฤทธิ์มีเดชอีกต่างหาก แต่ทำไมเวลาท่องคาถาเดียวท่องไม่ได้ นี่พระเขาถกกัน ในสมัยพุทธกาลถ้ามีเหตุอะไรเกิดขึ้นพระเขาจะถกกัน วิเคราะห์กันว่าทำไมเป็นแบบนี้ แล้ววิเคราะห์กันแล้วจบไม่ลงหรือต้องไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกถึงอดีตชาติมา นี่ไงเราบอกภพชาติไม่มี ภพชาติไม่มี นั่นก็เรื่องของเขา

ถ้าภพชาติไม่มีนะ นี่เวลาเราเกิดมาในครอบครัวหนึ่ง พ่อแม่ก็คนเดิมนั้นแหละ พี่น้องกันจะต้องมีสติปัญญาเท่ากันเปี๊ยะ เพราะเกิดมาจากต้นเหตุอันเดียวกัน แต่ทำไมพี่น้องไม่เท่ากันล่ะ? แม้แต่ในความรู้สึกนึกคิดเรานั้นก็ยังไม่เท่ากัน ไม่เท่ากันนะ เวลาจิตใจเรารื่นเริง จิตใจเรามีความสุข เรามองสิ่งใดเป็นบวกไปหมดเลย แต่เวลาจิตใจเราทุกข์เรายากนะ เรามองสิ่งใดเป็นลบไปหมดเลย แล้วเป็นลบก็จิตดวงเดิมนั้นแหละ เดี่ยวคิดดี เดี่ยวคิดร้าย เห็นไหม จิตนี้สำคัญมาก

ถ้าจิตนี้สำคัญมาก เราเกิดมาเป็นชาวพุทธพบพุทธศาสนา พุทธศาสนาสอนถึงศาสนธรรม ธรรมและวินัยนี้เป็นศาสดาของเธอ ศาสดาของเธอ เราเกิดเป็นมนุษย์เราก็มีอาชีพหน้าที่การงานเป็นเรื่องธรรมดา เป็นเรื่องธรรมดาเพราะว่าเกิดมา ชีวิต เห็นไหม อาหาร ๔ ในวิภวภู ถ้าอาหาร ๔ ในวิภวภู กวฬิงการาหาร วิญญาณาหาร ผัสสาหาร มโนสัญเจตนาหาร เกิดในภพใดชาติใดจะกินอาหารอย่างไร ถ้าไม่กินอาหารชีวิตอยู่ได้อย่างไร? นี่ชีวิตเป็นมนุษย์นะ เพราะชีวิตมนุษย์ร่างกายนี้มันต้องการอาหาร เวลาตายไปแล้วไปเกิดเป็นเทวดาล่ะ? เทวดาเขากินทิพย์สมบัติ

นี่นามธรรม วิญญาณก็กินเรื่องของวิญญาณาหาร นี่มันเป็นอาหารประจำภพชาตินั้น นี่อาหารประจำภพชาตินั้น เราเกิดเป็นมนุษย์เราต้องดำรงชีวิตนี้ไว้เพราะเรามีสติปัญญา เห็นไหม สิ่งที่มีค่าที่สุดคือหัวใจของเรา คือความรู้สึกอันนี้ ถ้าความรู้สึกอันนี้ ถ้าเรารักษาไว้มันจะมี

ความสุขสงบระงับจากภายใน ถ้าเรารักษาไม่ได้มันก็จะมีทุกข์ร้อนจับมาจากภายใน แล้วถ้ามีสติปัญญาขึ้นมาเราก็พยายามฝึกฝนของเรา ศีล สมาธิ ปัญญาขึ้นมา สร้างขึ้นมา สร้างขึ้นมา

เขาบอกว่า สร้างนี้เป็นของสมมุติๆ ก็ให้มันสมมุติขึ้นมาก่อน เพราะทุกข์นี้ก็สมมุติ ทุกอย่างก็สมมุติ สิ่งที่เป็นสมมุติก็เอาออกจากใจไม่ได้ เวลาทำความจริงขึ้นมาก็เป็นสมมุติ สมมุติต้องเป็นวิมุตติ ต้องเป็นความสะอาดบริสุทธิ์ ความสะอาดบริสุทธิ์มาจากไหน เพราะจิตใจมันสกปรก ถ้าจิตใจสกปรกขึ้นมาก็ต้องมีสติปัญญาขึ้นมา ทำให้มันสะอาดขึ้นมา สะอาดด้วยอะไร? สะอาดด้วยความเป็นสมมุติโลก นี่ถ้าเป็นสัมมาสมาธิมันก็เป็นเรื่องโลกๆ ฤทธิชีไพรเขาก็ทำ ความสงบของใจของเขาได้ แต่ฤทธิชีไพรเขามีศีลของเขา เวลาสงบระงับเขาก็เป็นผู้วิเศษของเขา เขาก็มีภิญญาของเขา เขาใช้ภิญญานั้นเพื่อดำรงชีวิตของเขา

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถ้าเป็นอภิญญานั้นเป็นเรื่องของโลกๆ เราเกิดมากับโลก เราค้างอยู่บนโลกนี้ ถ้าให้เราเกิดมาบนโลก เราทำใจสงบมาแล้วยังไปเกี่ยวข้องกับโลก นี่เราไม่มีปัญญา เราไม่มีวาสนาที่เกิดมาพบพุทธศาสนา เพราะพุทธศาสนาสอนถึงวิปัสสนาให้ชำระล้างมันๆ นี่ย้อนกลับมา เห็นไหม พอเราทำความสงบของใจเข้ามา พอเป็นสมมุติ สมมุติก็สมมุติ เพราะมันเจริญแล้วเสื่อมมันก็เป็นสมมุติทั้งนั้นแหละ

แต่สมมุติๆ สมมุติอันนี้เป็นกิริยา กิริยาที่เกิดขึ้นจากจิต ถ้าจิตมันเกิดกิริยา มันวิถีแห่งจิต จิตมันมีการก้าวดำเนินของมันไป พอปัญญามันเกิดขึ้นมา นี่ภาวนามยปัญญา ปัญญาในพุทธศาสนามันเกิดขึ้นมาเพราะจิตเราสงบแล้ว พอจิตสงบแล้วมันใช้ปัญญาของเรา ถ้าจิตเราไม่สงบล่ะ? จิตที่ไม่สงบเราก็ใช้ปัญญาของเรา ปัญญาที่เกิดขึ้นอย่างนี้มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาเพื่อความสงบระงับเข้ามา ถ้ามันสงบเข้ามาเราฝึกหัดของเราขึ้นมา ถ้ามันจิตสงบมันก็ตื่นตื่น

พอตื่นตื่น คนเราวุฒิภาวะมันน้อยใช้ไหม? พอบอกว่าธรรมะคือความว่าง นิพพานคือความว่าง พอมันสงบเข้ามาที่ว่านี้คือนิพพานไง เพราะอะไร? เพราะวุฒิภาวะมันต่ำ วุฒิภาวะมันต่ำ สิ่งใดมันก็จับต้องไม่ได้ เวลาเกิดมาพุทธศาสนา ไปศึกษาศาสนาก็เป็นสมบัติของเรา ศึกษามานี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้ รื้อสัตว์ชนสัตว์นะ รื้อสัตว์ชนสัตว์ เพราะเราศึกษามาแล้วเราต้องปฏิบัติ

ดูซิเวลาเราจะกินอาหารขึ้นมาเรามีงานใบหนึ่ง เราก็ว่าเรามีอาหารๆ ก็งานใบเดียวมันมีอาหารมาจากไหน? อาหารไม่มีหรือมีแต่จานเปล่าๆ ถ้ามันมีงานขึ้นมามันต้องมีข้าว แล้วข้าวมันมาจากไหนล่ะ? งานเก็บไว้มันก็ไม่เน่าไม่บูดใช่ไหม แต่ข้าวเวลาหุงต้มขึ้นมาแล้ววันเดียวมันก็บูดมันก็เน่าแล้ว

นี่ก็เหมือนกัน จิตใจเป็นนามธรรมๆ เหมือนกับข้าวอันนั้น ถ้าข้าวอันนั้น ถ้ารักษามันไม่ได้มันก็บูดก็เน่า มันบูดมันเน่า มันบูดเน่าด้วยสัญญาอารมณ์ใจ แต่ถ้ามันสันตติๆ มันไม่เคยตาย ร่างกายนี้เก็บไว้มันก็บูดเน่าเหมือนกัน เวลาตายแล้วมันต้องเผาไป ถ้าไม่เผาไปมันจะบูดมันจะเน่า มันจะเสียหายของมัน แล้วจิตใจล่ะ? จิตใจเวลามันเศร้าหมอง เวลามันฟุ้งไส มันเป็นนามธรรมมันอยู่อย่างนั้นแหละ มันเป็นสันตติ มันไม่เคยตาย

นี่ธาตุรู้ ธาตุสสารที่รู้ ธาตุที่รู้ ธรรมชาติที่รู้ แล้วรู้อะไรล่ะ? รู้โดยอวิชชา เพราะอวิชชามันครอบงำอยู่ มารมันครอบงำอยู่ รู้โดยไม่รู้ตัวไง พอไม่รู้ตัวศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็จะเอาสิ่งนั้นเป็นของเราๆ มันเป็นไปไม่ได้หรอก มันเป็นเรื่องโลกๆ ทั้งนั้นแหละ ศึกษาโดยโลก แล้วว่าเกิดปัญญาขึ้นมาถือว่าปัญญานี้เป็นของเรา ปัญญาเป็นของเรา นี่มันเป็นโลกียปัญญา ปัญญาเพราะถ้าเราไม่ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเราก็ศึกษาทางวิชาการ ศึกษาทางวิทยาศาสตร์ในโลก เราก็ศึกษาของเราขึ้นมา ศึกษาแล้วเราเชื่อหรือยังล่ะ? ศึกษาแล้วเราเชื่อหรือยัง? เราก็ต้องทดสอบถึงจะความเชื่อใช่ไหม? นี่ศึกษามาก็บอกวิทยาศาสตร์เขาทดสอบกันแล้ว ทดสอบกันแล้ว

เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทดสอบแล้วๆ นี่บุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณที่ทำให้ตายอวิชชาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปแล้ว แล้วก็ทดสอบมาแล้ว แล้วเราทดสอบหรือยังล่ะ? ไม่ได้ทำอะไรเลย ว่างๆ ก็จะเอาให้เหมือนไง เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก นี่ว่างๆ นิพพานคือความว่างก็จะเอาให้เหมือน คิดให้เหมือน คิดให้ว่างไง คิดให้ว่างมันก็เป็นเรื่องโลก ก็เลสมันหลอกหลอกอย่างนี้ นี่ใจว่าเป็นผู้ที่ฉลาดๆ ไง

จุพบันถกนะท่องคำเดียวก็ไม่ได้แต่เป็นพระอรหันต์นะ ใ้่นี้ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่องทั้งคู้เลย พระไตรปิฎกทุกคำ บรรทัดไหน ข้อไหน ท่องได้หมดเลย เข้าใจได้หมดเลย แต่จิตไม่รู้ มันไม่รู้จักตัวมันเอง ถ้ามันรู้จักตัวมันเอง มีสติปัญญาขึ้นมา เห็น

ใหม่ พุทโธก็ได้ ปัญญาอบรมสมาธิก็ได้ ถ้ามันเข้ามา แล้วถ้าเกิดภาวนามยปัญญา ภาวนามยปัญญาคือวิปัสสนา คือมันออกรู้ของมัน ออกรู้ในอะไร? ในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม

ในกาย นี่กายเพราะจิตมันยึด ในเวทนา เวทนาจิตมันเจ็บปวด นี่ในจิต จิตมันเศร้าหมอง ธรรมารมณ์ก็เกิดจากจิตทั้งนั้นแหละ มันเกี่ยวเนื่องกับจิตหมดเลย ถ้ามันเกี่ยวเนื่องกับจิต มันพิจารณาไปแล้วไปทำลายที่จิตนั้น เพราะสิ่งนี้เกิดขึ้นจากจิต พอสิ่งนี้มันทำลายขึ้นมา พอทำลายมันก็ละเอียดเข้ามา ละเอียดเข้ามาใช่ไหม? เพราะมันอยู่ข้างนอก

ดูสิเวลาเราเห็นภาพสิ่งใดมันอยู่ สายตากระทบกับภาพนั้น ภาพนั้นมันคืออะไร? ศึกษาภาพนั้นมา วิเคราะห์วิจักษณ์ภาพนั้นขึ้นมา ภาพนั้นมันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร? เกิดขึ้นมาได้จากเรามีตา พอมีตา ตาไปเห็นภาพนั้นได้อย่างไร? เพราะตามันมีวิญญาณรับรู้ที่ตา มันมีจักขุวิญญาณ นี่ย้อนกลับไป แล้วใครเป็นคนไปรับรู้ส่งไปที่ตา ก็จิต แล้วจิตมันอยู่ไหนล่ะ? ถ้าจิตมันสงบเข้ามา มันมีสมาธิเข้ามา มันก็รู้จักว่าจิตเป็นอะไร แต่ถ้าคนไม่เคยจิตสงบเลย ก็ตามันรู้ ก็ส่องมันส่ง ก็ธรรมชาติของส่อง สมองมันรับรู้ หักสมองมันรู้ของมัน นี่โลกออกแล้ว นี่ออกไปโลกๆ เลย

แต่ถ้ามีสัมมาสมาธิขึ้นมามันไม่เกี่ยวกับสมองเลย สมองหรือไม่สมองอันหนึ่ง แต่จิตมันรับรู้เข้ามามันย้อนกลับมาที่จิตนั้น พอมันพิจารณาไป เวลามันชำระล้างมันชำระล้างเข้ามาที่จิตนั้น ถึงว่าทำไมต้องเห็นกาย เวทนา จิต ธรรม เพราะกาย เวทนา จิต ธรรม มันเกี่ยวเนื่องกับจิต มันเกิดดับจากจิตนี้ ถ้ามันเกิดดับจากจิตนี้ ถ้ามันเกิดดับ ถ้าพิจารณาไปมันปล่อยวางๆ เข้ามา นี่กิเลสมันฉลาดขึ้นมา มันหัดตัวเข้ามาที่ตัวของจิต มันปล่อยวางขั้นๆ เราก็อ้อ เออ ไม่มี

ไม่มีมันก็ซ่อนอยู่ที่นั่นไง ถ้าไม่มีเราก็คบขี้ขึ้นมา ในเมื่อถ้ามันปล่อยวางขั้นๆ เข้ามา ตัวมันเป็นอะไร? ตัวมันก็เป็นขั้นอันละเอียด ตัวมันก็มีตัวตนของมัน ถ้ามีตัวตนมันก็ย้อนกลับเข้าไป พอย้อนกลับไป ทวนกระแสกลับเข้าไปพิจารณามันก็ไปขุดสิ่งที่ป็นจิตใต้สำนึกขึ้นมา ถ้าจิตใต้สำนึกมันจะคลายที่นั่นไง นี่เวลาอุปพันถกบรรลุมรรค ตรีสรูธรรมที่นี้ไง นี่ลูบผ้าขาว องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ลูบผ้าขาวๆ ผ้านี้ขาวหนอ

ผ้าที่ขาวหนอ ดูสิเราใส่เสื้อผ้ากัน นี่เข้าเครื่องซักผ้า เครื่องซักผ้ามันซักออกมาเลย เครื่องซักผ้ามันก็ไม่เป็นพระอรหันต์ ผ้าก็ไม่เป็นพระอรหันต์ ไม่มีใครเป็นพระอรหันต์สักคนหนึ่ง แต่เราซักมาเพื่อใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน นี่ลูบมาผ้านี้ขาวหนอๆ ผ้าก็ส่วนผ้า ความลูบกิริยา ลูบกี้กิริยาลูบนั้น สิ่งที่เห็นก็เห็นนั้น แต่ใจมันสลดสังเวชใจ จิตใจมันสลดสังเวช จิตใจมันคายตัว

ของมัน มันเข้าไปถึงจิตของมัน ถ้าจิตของมันนี่มันสำรอกคายออกมา เวลาอำนาจาสนาที่สร้าง
มามันเข้ามารับกัน เข้ามารับกันนี้มีอภิญา

จากคนที่โง่ๆ ไม่รู้เรื่องสิ่งใดเลย แต่ถ้าทำความเป็นจริงขึ้นมาตรงกับนิสัย ตรงกับสัง
กรรม มันเข้าไปถึงจิตจิต มันทำลายอวิชชามันเป็นความจริงขึ้นมา เห็นใหม่ ถ้าความจริง
ขึ้นมา นี่สิ่งนี้เป็นประโยชน์ขึ้นมา แล้วเราเกิดเป็นมนุษย์ร่างกายมันต้องแปรสภาพไปเป็น
ธรรมดา แล้วใจของคนล่ะ? ใจของคนล่ะ? ถ้าใจของคนมันได้ฝึกหัดแล้ว มันได้ปฏิบัติแล้ว นี่มัน
เป็นผู้วิเศษ วิเศษอย่างไร? ดวงค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาเป็นครูของเทวดา
สามโลกธาตุ

นี่เพราะจิตใจดวงนี้มันเวียนตายเวียนเกิด แล้วจิตใจดวงนี้ไม่เคยเวียนตายเวียนเกิดในสาม
โลกธาตุนี้ จิตใจดวงนี้มันเคยเวียนตายเวียนเกิดในสามโลกธาตุ แล้วสามโลกธาตุนี้ถ้ามันทำถึง
อวิชชาสิ้นสุดไปแล้วมันรู้หมด แล้วมันเข้าใจหมด ทำไมมันถึงไป ทำไมมันถึงมา ทำไมมันถึง
หยุด ทำไมมันถึงไม่ไป แล้วมันไปมันไปอย่างไร? ถ้ามันไม่ไปใครเป็นคนไม่ไป นี่มันชำระล้าง
ของมัน ถ้าชำระล้างขึ้นมา สิ้นสุดกระบวนการของมันก็เป็นประโยชน์กับเรา

ร่างกายมันเสื่อมสภาพไปเป็นธรรมดา อายุขัยเราต้องจบสิ้นไป แต่จิตนี้มันไม่ธรรมดา
หรือ จิตนี้มันเวียนตายเวียนเกิดไป ถ้าเวียนตายเวียนเกิดไปไม่มีของใหม่หรือ เกิดตายอยู่อย่าง
นี้แหละ ของเดิมๆ แต่มันเป็นไปตามวัย วัยของใครไร วัยของวัยรุ่นโลกนี้มันช่างสดใสนัก วัย
ของคนชรา ไม่ไถ่ฝิ่ง มันจะหาที่พึ่ง จิตใจนี้ต้องหาที่พึ่ง ฉะนั้น เราดูแลใจของเรา โลกเขาจะห่อ
หุ้มกันไปมันก็เรื่องโลกๆ นะ โลกเขาจะห่อหุ้มกันไปมันเป็นเรื่องของโลก แต่เราต้องมี
สติปัญญาของเรา

นี่เกิดมาเราต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัยเป็นเรื่องธรรมดา หน้าที่การงานนี้ หน้าที่การงานเป็น
เรื่องธรรมดา แต่เวลาหน้าที่การงาน งานของโลกทำเสร็จแล้ว งานของใจเราต้องทำขึ้นมา เพราะ
งานของใจเป็นงานของเรา งานของใจ เห็นใหม่ เวลาตายไปใจมันออกจากร่างนี้ไป มันเอา
สมบัติของมันไปนะ นี่เอาสมบัติของมันไป ปัญญามีมากมีน้อยนี้ไปกับมัน แต่เวลาไปเกิดภพ
ใหม่ชาติใหม่ นั่นละเวรกรรมมันปิดกั้นไว้ ปิดกั้นไว้เพราะอะไร? เพราะสถานะในการเกิด ไป
เกิดในนรกอเวจี ไปเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน ไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม

เกิดเป็นเทวดา อินทร์ พรหม เขายังมีสติปัญญารับรู้ได้นะ เวลาไปเกิดนี่อันผู้เกิดอย่างไร? นั่นนะสิ่งที่เรารักษาใจของเรา ถ้ามันมีสติปัญญา มีคุณงามความดีของเรา มันจะพาอันนี้ไปเกิดที่ดี ถ้าเราชำระล้างกิเลส จนสิ้นกิเลสไปแล้ว มันจบสิ้นแล้วอะไรมันพาเกิด ไม่มีอะไรพาเกิด ไม่มีอะไรพาเกิด ทำไมถึงไม่เกิดล่ะ? มันต้องมีเหตุสิ เวลามันเกิด เวลามันพาดายพาเกิด เราไม่รู้จักเหตุจักผลของมัน นี่ค่าน้ำไปเรื่อยๆ โผล่ขึ้นมาก็เกิดอีกแล้ว ค่าน้ำไปโผล่ขึ้นมาก็เกิดอีกแล้ว มันไม่รู้ว่ามันมาจากไหน แต่เวลามันจะไม่เกิด นี่ใครไปค่าน้ำ? ใครไปโผล่อยู่? แล้วทำไมมันโผล่? ทำไมมันดำ? อะไรมันดำอะไรมันโผล่อยู่นั้น?

นี่ถ้ามันรู้มันเห็นของมัน มันทำของมันสิ้นสุดกระบวนการของมัน เห็นไหม มันจบสิ้นของมัน นี่ใจมันไม่เคยตาย ร่างกายนี้มันไปตามอายุขัย ใครออกกำลังกาย ใครดูแลรักษาจะไม่มีทุกข์ไม่มีโรคมีย้อมารบกวน แต่ใครประมาทเดินเลื้อย ถึงที่สุดแล้วนะพอจิตหลุดจากร่างกายนี้ไป มันจะไปสถานะของมัน เห็นไหม นี่กายกับใจ เราเห็นได้แต่เรื่องของร่างกาย เรื่องกายแปรสภาพ เราได้เห็นเป็นธรรมดา แต่เรื่องของใจ ไม่มีสติ ไม่มีปัญญา ไม่รู้เท่ามัน

ถ้าไม่รู้เท่ามันแล้ว เห็นไหม ของอยู่กับเราแท้ๆ นักวิทยาศาสตร์รู้ไปถึงดวงดาวจักรวาลทั้งหมด นี่เข้าใจไปหมด กาเล็กี่ต่างๆ เข้าใจได้หมด รู้หมด จับได้หมด แต่ตัวเองไม่รู้จัก ไม่รู้จักใจของตัวเอง แล้วบอกว่ามันไม่มี นี่มันเป็นวิทยาศาสตร์ ต้องพิสูจน์กันว่ามนุษย์เกิดมาอย่างไร แล้วตายแล้วไปไหน เขาก็พิสูจน์ของเขา แต่พิสูจน์ไม่ได้ แต่ถ้าใครดูแลใจของตัว เพราะใจมันเป็นตัวตายตัวเกิดเอง ก็มันเป็นตัวเกิด บุปเพณิวาसानุสติญาณ อดีตชาติย้อนไปได้หมด จุตูปปาตญาณก็ไปได้หมด อาสวกขยญาณก็ได้ทำลายแล้ว แล้วมันจะไปไหนล่ะ? มันจะไปไหน? มันไม่ผลุบๆ โผล่ๆ มันเป็นความจริงของมัน เอวัง